

MEGHÍVÓ

A BUDAPESTI CORVINUS EGYETEM
TÁJÉPÍTÉSZET ÉS DÖNTÉSTÁMOGATÓ RENDSZEREK
DOKTORI ISKOLÁJA
meghívja Önt

Dömötör Tamás

„Közösségi részvétel a területi tervezésben”

című PhD értekezésének

2009. február 12-én du. 15.30 órakor

tartandó nyilvános vitájára.

Témavezető: Csemez Attila, DSc

**Helyszín: Budapesti Corvinus Egyetem,
1118 Bp. Villányi út 35-43., G épület, alagsor, „TUDÁSKÖZPONT”**

BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG:

Elnöke:

Jámbor Imre, CSc

Tagjai:

Kőszegfalvi György, DSc

Kollányi László, CSc

Balogh Ákos, CSc

Kapy Jenő, DLA

Opponensei:

Herczeg Ágnes, CSc

Pataki György, PhD

Titkár: Kollányi László, CSc

Az értekezés megtekinthető

a Budapesti Corvinus Egyetem Budai Entz Ferenc Könyvtárában és Levéltárban
(Budapest, XI., Villányi út 35-43. K. ép. I. em.),
elektronikus változata a <http://phd.lib.uni-corvinus.hu/338/>
címen

*A nyilvános vitában minden jelenlévő részt vehet
és írásban előzetesen is észrevételt tehet*

*Dr. Harnos Zsolt sk
egyetemi tanár
Doktori Iskola Vezetője*

Dömötör Tamás Közösségi részvétel a területi tervezésben

Összefoglalás

A táj az ember és a természet kölcsönhatásából létrejövő komplex területi egység. Dolgozatommal a Mőcsényi-féle, integrált tájszemlélet erősítését igyekszem szolgálni úgy, hogy a tájalakító tényezők közül a hangsúlyt ezúttal az „ember”-re és kapcsolati hálóra helyezem. **Kutatásom célja**, hogy a nemzetközi és a hazai tapasztalatokat összevetve definiáljam az új tervezői lehetőségeket és feladatokat, meghatározzam a közösségi részvételen alapuló tervezés (KRAT) tájhoz és területiséghez kapcsolódó sajátosságait illetve kulcsterületeit.

Kutatásaim tervezéseméleti és tervezésmódszertani jellegűek, ezért konkrét területhez nem köthetők. **A kutatási anyag és módszer** alapjait a nemzetközi irodalom és a hazai gyakorlati tapasztalatok képezik, de szükségesnek tartottam egy konkrét helyszínhez kötött esettanulmánnyal a részvétel gyakorlati megvalósulását elemezni. A téma sajátosságából fakadóan a területiség fogalmát egy viszonyrendszerként alkalmazom (territorialitás), így a vizsgálat tárgyát az ember és csoportosulásai, illetve a területtel való kapcsolatai állnak.

A kutatást hét lépcsőben végeztem el. A kutatás egyes fázisaiba tájépítész hallgatókat is bevontam, így részvétel során a bevont szereplők így egyben alanyai és résztvevői a kutatási folyamatnak. *Első lépésként* áttekintettem a témához köthető szakirodalmi forrásokat. *Második lépésként* a szekunder kutatások másik, speciálisabb részét az esettanulmányok elemzését végeztem el, 150 esetet vettem össze. *Harmadik lépésként* az eseteket táblázatos formában rendszereztem, és egy tipológia készítésével létrehoztam az általános, kategorikus megállapítások alapját. *Negyedik lépésként* interjúkat készítettem hazai gyakorló szakemberekkel, mivel a néhány éves kutatás nem tette lehetővé jelentős mennyiségű gyakorlati tapasztalat felhalmozását. *Ötödik lépésként* a megszerzett módszertani ismeretek és a megismert hazai sajátosságok alapján egy modellkísérletben alkalmaztam 11-féle részvételi módszert. A két éves folyamatot (a lehetőségekhez mérten) koordináltam, és rendszeresen elemeztem. *Hatodik lépésként* kutatásaim és tapasztalataim alapján összegeztem a részvételi tervezés sajátosságait, hazai alkalmazásának lehetőségeit, és javaslatot tettem az alkalmazás főbb területeire, körvonalaztam a szükséges teendőket a jobb hasznosulás érdekében. *Hetedik lépésként* segédanyagokat készítettem a részvételi tervezés megkönnyítése, a hibák elkerülése érdekében: körvonalaztam és elemeztem a lehetséges tervezői szerepeket és egy, a tervezési folyamat ellenőrzését segítő listarendszert dolgoztam ki.

Kutatási eredményként rámutattam az 1970-es években kidolgozott részvételi tervezési elméletnek a XXI. században jelentkező, területi tervezésre vonatkozó új kihívásaira. Feltártam a KRAT magyarországi helyzetének specifikumait, nehézségeit, valamint a szakterület ezirányú fejlesztésének feladatait. Kidolgoztam a KRAT tájépítészeti szempontokhoz illeszkedő, 12 szempontú tipológiáját. Körvonalaztam és tipizáltam a KRAT céljait, kijelöltem legjellemzőbb beavatkozási területeit. Meghatároztam a KRAT folyamatának legfontosabb szempontjait. A modellkísérleten keresztül rávilágítottam a részvétel gyakorlatának hiányosságaira és nehézségeire. Meghatároztam a tájépítészeti tervezés folyamatában betöltött lehetséges tervezői szerepeket, egy részvételi alapú szempontrendszer alapján 8 tervezői szerepkategóriát különböztettem meg. Összeállítottam egy részvételi tervezést segítő ellenőrző listát, amelyet Hatékony Részvétel Mutatónak (HaRM) neveztem el. Elemeinek kidolgozásához az interjúk, a hazai tervezési folyamatok tapasztalatai és saját esettanulmányom szolgáltak segítségül, ezek alapján ötféle, a tájépítészeti tervezéshez köthető ellenőrzési szempontot határoztam meg.